

Bijlage bij persbericht:

Teruggevonden schilderijen van Vincent van Gogh vanaf morgen weer permanent te zien in het Van Gogh Museum

Achtergrondinformatie over de restauratie

Behandeling *Zeegezicht bij Scheveningen*

Zeegezicht bij Scheveningen uit 1882 is een van de slechts twee zeegezichten die Van Gogh in Nederland maakte en een van zijn eerste werken in olieverf. *Zeegezicht* heeft door de jaren heen heel wat te lijden gehad. Van Gogh schilderde het op papier, dat later bij een restauratie op een paneel werd bevestigd. Bij een volgende restauratie is dit paneel weer verwijderd en is het werk op een doek aangebracht.

Tijdens de roof uit het museum is een stuk van het papier en de daarop liggende verflagen van ongeveer 7 x 2 cm in de linkeronderhoek afgebroken. Om deze lacune op te vullen is met de scantechiek optische coherentietomografie (OCT) de dikte van de omringende verf en de omtrek van de ontbrekende hoek gemeten (uitgevoerd door Northwestern University Chicago). Door deze informatie te combineren met een strijkllichtfoto van voor de roof kon het reliëf en dus het oppervlak bepaald worden. Dit heeft vervolgens vorm gekregen in een 3D-geprinte mal. De vulling uit de mal is op het schilderij bevestigd, het reliëf hiervan sloot naadloos aan bij de verfstreken van de originele verf. Deze vulling is vervolgens handmatig geretoucheerd, naar voorbeeld van een oude foto van het schilderij waarop de linkeronderhoek nog intact is.

Verder is een niet originele vernislaag verwijderd en zijn er oude overschilderingen op het schilderij ontstoord door deze te retoucheren. Deze overschilderingen waren verkleurd en door veroudering onoplosbaar geworden. Tijdens de restauratie zijn restanten van een signatuur 'Vincent' gevonden, maar deze signatuur is zeer waarschijnlijk door iemand anders aangebracht.

Behandeling *Het uitgaan van de Hervormde Kerk te Nuenen*

Het uitgaan van de Hervormde Kerk te Nuenen had nauwelijks schade opgelopen tijdens de roof. Wel bleek uit onderzoek dat het schilderij meerdere vernislagen had, waarvan de bovenste twee lagen van een synthetisch hars zijn en tijdens een restauratie in 1961 zijn aangebracht. Intensief onderzoek wees uit dat deze glanzende en door veroudering vergeelde vernis veilig verwijderd kon worden, zonder daarbij de onderliggende originele verflagen aan te tasten. Deze vernislagen zijn dan ook tijdens de restauratie afgenomen zodat de kleuren van de voorstelling weer veel beter tot hun recht komen.

Tijdens dit proces werd ook een originele vernislaag ontdekt. Deze proteïnehoudende vernis, waarschijnlijk eiwit, werd door Van Gogh zelf aangebracht tussen begin 1884 en najaar 1885 – de twee momenten waarop hij aan dit schilderij werkte. Deze laag is namelijk aangetroffen op het oppervlak van de verflaag van de eerste schildersessie en onder de overschilderingen die de kunstenaar later toevoegde. Van Gogh heeft deze zogenaamde 'uithaalvernis' nooit verwijderd waardoor hij nog vrijwel overal op het oppervlak aanwezig is. Toen hij de proteïnehoudende laag aanbracht, was de verf eronder nog niet helemaal droog. De verf en vernis zijn hierdoor een stevige verbinding met elkaar aangegaan. Dit laatste, en het feit dat Van Gogh die vernis zelf liet zitten, waren de redenen voor de restaurator om te beslissen deze originele laag niet te verwijderen.

Het uitgaan van de Hervormde Kerk te Nuenen is het enige vroege schilderij uit de collectie van het Van Gogh Museum met een proteïnehoudende vernislaag waarvan zeker is dat Van Gogh deze zelf heeft aangebracht. Hij noemt in diezelfde periode in enkele brieven aan zijn broer Theo het aanbrengen van een laag eiwit op schilderijen om de kleuren 'uit te halen'.

Noot voor de redactie (niet voor publicatie): Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de Press Office van het Van Gogh Museum: +31 (0)20 570 52 92 of pressoffice@vangoghmuseum.nl

Beeldmateriaal via: <https://vangoghmuseum.nl/nl/nieuws-en-pers/beeldmateriaal-voor-de-pers>